

KIRJASTON KOKONAISSTRATEGIA 2008–2015

VISIO

Vuonna 2015 Jyväskylän yliopiston kirjasto on arvostettu, aktiivinen ja tasavertainen toimija ja yhteistyökumppani yliopistoyhteisössä. Kirjaston palvelut ovat oleellinen ja näkyvä osa tutkimusta, opetusta ja opiskelua. Kirjasto on tulevaisuuteen vaikuttava kansallisen kulttuuriperinnön vaalija ja arvostettu innovatiivisuuteen kannustava työyhteisö.

MISSIO

Jyväskylän yliopiston kirjasto vastaa yliopiston tutkimuksen, opetuksen, opiskelun ja yhteiskunnallisen palvelutehtävän edellyttämistä kirjasto- ja tietopalveluista sekä tietoa-aineistojen hankinnasta ja ylläpidosta tehokkaasti ja taloudellisesti. Kirjasto toimii yhteistyössä yliopiston eri yksiköiden, allianssikumppanien sekä yliopistokirjastojen verkoston kanssa. Merkittävänä kulttuurilaitoksena ja Keski-Suomen johtavana tieteellisenä kirjastona JYK lisää yliopiston ulkoista vaikuttavuutta.

JOHDANTO

Kirjasto on tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun integroitunut, osaava, tulevaisuutta ennakoiva ja kehittävä, innovatiivinen, verkostoitunut ja asiakaslähtöinen organisaatio, joka ennakkoluulottomasti luo uutta ja uskaltaa luopua vanhasta.

Kirjaston vahvuuksia ovat yliopiston profilointia tukevat kokoelmat ja henkilöstön osaaminen, voimakkaasti kehittyvät julkaisupalvelut ja laadukkaat, tehokkaasti keskittetyt palvelut.

Kirjaston asiantuntemukseen luotetaan ja sen merkitys ymmärretään. Edellytyksenä on, että huolehdimme omasta osaamisestamme, arvostamme omaa työtämme ja sitoudumme kirjaston ja yliopiston tavoitteisiin. Haluamme, että osaajat hakeutuvat tänne töihin, annamme uusille ideoille tilaa ja että meillä on omaa ja muiden työtä arvostava ja kaikkia työntekijöitä kunnioittava ilmapiiri.

Viestinnällä ja markkinoinnilla luomme ja kehitämme imagoamme, joka perustuu hyvään ja oikein suunnattuun palveluun, korkeatasoisiin tietoa-aineistoihin ja toimivaan infrastruktuuriin ja fyysiseen ympäristöön. Kansallisen kulttuuriperinnön vaalijana tuomme sitä myös näkyväksi ja tarjoamme siihen liittyvää asiantuntemusta.

Strategia konkretisoituu kirjaston toimintasuunnitelmissa, laatukäsikirjassa ja muissa toimintaa ohjaavissa dokumenteissa.

ARVOT

Arvostamme asiakasta

Tavoitteenamme on hyvä, laadukas ja luotettava palvelu.

Arvostamme työtovereitamme

Työyhteisömme on tasa-arvoinen, avoin ja oikeudenmukainen.

Arvostamme osaamista ja kehittymistä

Kehitämme omaa osaamistamme ja parannamme toimintatapojamme vanhaa kunnioittaen ja rohkeasti uusiin haasteisiin tarttuen.

AVAINAVOITTEET

1. Ylläpitää kirjastoa korkeatasoisena tutkimus-, opiskelu- ja palveluympäristönä yhteistyössä koko yliopistoyhteisön kanssa
2. Varmistaa tietoaineistojen ajantasaisuus, kattavuus, käytettävyys ja löydettävyys
3. Vastata tiedonhankinnan opetuksesta ja ohjauksesta
4. Koordinoida yliopiston julkaisutoimintaa
5. Toteuttaa Kulttuuriaineistolain mukaiset tehtävät

LINJAUKSET

Kumppanuuden vahvistaminen

Vahvistetaan kumppanuutta kaikkien sidosryhmien kanssa:

- Yhteistyössä yliopiston laitosten kanssa kirjasto on entistä aloitteellisempi osapuoli.
- Allianssissa Jyväskylän yliopiston kirjaston tavoitteena on parantaa asiakaspalvelua. Kirjastot myös lisäävät ja täydentävät toistensa osaamista sekä järjestävät yhdessä koulutusta ja muita tilaisuuksia.
- Kirjastoverkossa JYK on aktiivinen, yhteiseksi hyväksi toimiva osapuoli, joka on omilla vahvuusalueillaan tiennäyttävä, mutta osaa myös hyödyntää yhteistä osaamista.
- Kansainvälisessä toiminnassa keskitytään painopistealueille.

Kriittiset menestystekijät

- *toimiva yhteistyö kaikilla tasoilla ja kaikkien kumppanien kanssa*
- *yhteistyön painopisteiden valinta*
- *resurssien ja osaamisen suuntaaminen linjausten mukaisesti*

Suunnitelmallinen palvelujen kehittäminen

- Asiakkaiden tarpeet tunnistetaan ja ennakoidaan niiden muutokset
- Ydinpalvelut tuotetaan itse
- Palveluja kehitetään laadukkaasti, innovatiivisesti ja kilpailukykyisesti

Kriittiset menestystekijät

- *ydinpalvelujen määrittäminen*
- *resurssien ja osaamisen suuntaaminen linjausten mukaisesti*
- *osoitettu laatu*

- *vahva asiakasosaaminen*

Näkyvyyden ja imagon parantaminen

Kirjaston viestinnän tehtävänä on huolehtia organisaation tunnettuudesta ja julkisesta kuvasta sekä vahvistaa kirjaston imagoa.

Kriittiset menestystekijät

- *näkyminen siellä, missä päätöksiä valmistellaan ja tehdään*
- *näkyminen asiakkaille*
- *kohderyhmille räätälöity, kattava tiedotus*

Tulevaisuuteen vaikuttaminen

- Aktiivinen ja tulokellinen toiminta yliopiston tulevaisuuden tekijänä
- Oman alan verkostoituminen
- Oman alan tutkimus- ja kehitystyö
- Painopisteiksi valituilla alueilla tavoitellaan kansallista kärkeä

Kriittiset menestystekijät

- *vaikuttaminen ja näkyminen siellä, missä päätöksiä valmistellaan ja tehdään*
- *vaikuttaminen ja näkyminen kirjastoverkossa*
- *osallistuminen alan tutkimukseen ja tutkijayhteisöön*
- *osaamisen hyödyntäminen ja edistäminen*

Kulttuuriperinnön vaaliminen

- Osaamisen ylläpitäminen, kehittäminen ja siirtäminen
- Kulttuuriaineistolain velvoitteisiin vastaaminen
- Tilojen ja resurssien organisointi

Kriittiset menestystekijät

- *kansallinen yhteistyö*
- *henkilöstön erityisosaaminen*
- *kokoelmien pitkäaikaissäilytys ja konservointi*

Työyhteisön vahvistaminen

- Osaamisen vahvistaminen
- Johtamisen kehittäminen
- Työhyvinvoinnin kehittäminen
- Yhteisöllisyyden voimistaminen

Kriittiset menestystekijät

- *koulutuksen ja työssä oppimisen toimivat käytännöt*

- *esimiesvalmiuksien parantaminen ja esimiestyön aikaresursointi*
- *viestintäkulttuurin parantaminen*
- *kaikkien henkilökohtainen vastuunotto ja kirjaston arvojen sisäistäminen ja soveltaminen työyhteisössä*
- *toimiva yhteistyö (joustavuus, organisaatorakenne, asenteet)*

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOS

Kirjaston strateginen työ tähtää siihen, että positiiviset muutostekijät hyödynnetään ja uhkakuvat käännetään mahdollisuuksiksi. Uusiin haasteisiin tartutaan ja palvelurakennetta uusitaan ja kehitetään aktiivisesti. Kirjasto tukee yliopistoa muutostilanteissa asiantuntijaosaamisellaan ja rikastaa omaa osaamistaan myös toimimalla kansallisessa ja kansainvälisessä kirjastoverkossa aktiivisena jäsenenä ja suunnannäyttäjänä.

Asiakkuudet:

Elinikäisen oppimisen ja erilaistuvan koulutustarjonnan vuoksi asiakaskunta heterogeenistyy. Tavot etsiä tietoa ja käyttää kirjastoa muuttuvat. Kansainvälistyminen tuo lisäksi yliopistoyhteisöön kulttuurien kirjon osaamistarpeineen ja lisääntyvine kielitaitovaatimuksineen.

Palvelut:

Asiakkuuksien ja opiskelukulttuurin muutos tuo uutta palvelukysyntää. Verkkopalvelujen kehittäminen nopeuttaa palvelua ja parantaa saatavuutta: aineistot ja palvelut ovat aina käytettävissä. Työkalujen kehittyminen mahdollistaa uudet palvelut ja itsepalvelun lisääntymisen. Esteettömyys paranee.

Tietoaineistot:

Painopisteen siirtyminen painetuista aineistoista sähköisiin on tieteenalakohtaisista eroista huolimatta selvästi tapahtunut, mutta painettujen aineistojen katoamista tieteellisestä kommunikaatiosta ei strategiakaudella ole nähtävissä. Myös vapaakappaleaineisto takaa sen, että painettu aineisto pysyy kirjastossa vahvassa asemassa. Sähköisten tietoaineistojen lisensoinnissa kirjastojen FinELib-yhteistyö pysyy olennaisen tärkeänä, mutta oma hankinta ja allianssiyhteistyö lisääntyvät. Vapaan verkkojulkaisemisen (Open Access) ja samalla myös yliopiston oman digitaalisen julkaisuarkiston merkitys kasvaa. Verkkovapaakappaleet yhdistettynä Kansallisen audiovisuaalisen arkiston tallenteisiin (radio- ja tv-ohjelmat sekä elokuvat) ovat merkittävää voimavara yliopiston tutkimukselle.

Tieteenalojen erilaiset painotukset:

Eri tieteenalojen kirjastoaineisto- ja palvelutarpeet pysyvät sinänsä vakaina, mutta yliopiston profiloituminen ja poikki- ja monitieteisyyden lisääntyminen vaikuttavat kirjaston hankinta- ja kokoelmapolitiikkaan ja henkilökunnan osaamistarpeisiin. Yliopiston laitosten ja yksiköiden ja kirjaston välinen yhteistyö tiivistyy.

Kansainvälisyys:

Yliopistoyhteisö ja kirjaston asiakaskunta on entistä monikulttuurisempi. Kirjasto tiivistää ja fokusoi omia kansainvälisiä yhteyksiään. Kansainvälisessä toiminnassa keskitytään TTS:n mukaisille painopistealueille. Asiantuntijavaihto lisääntyy.

Kirjastolla on EU-talokirjaston asema. Strategisia kumppanuuksia kirjastolla on julkaisu-toiminnassa ja liikuntatieteiden tietopalveluissa. Brittien kirjastojärjestöjen katto-organisaation (CILIP:n) kanssa tehdään informaatiolukutaitoyhteistyötä yliopistokirjastojen neuvoston verkoston kautta. Alan järjestöjen jäsenyydet tukevat kansainvälistä toimintaa.

Tekninen kehitys:

Verkon hyödyntäminen lisääntyy ja monipuolistuu, mutta fyysistä kirjastoa tieto- ja opiskelu-ympäristönä ja kohtaamispaikkana tarvitaan edelleen. Kiinteiden työasemien tarve rajoittuu joihinkin erityistapauksiin. Käyttöliittymät kehittyvät, tiedonhaku helpottuu ja monipuolistuu. Sosiaalinen web tarjoaa uusia tieto- ja oppimisympäristöjä.

Rakenteellinen kehittäminen:

Kirjastojen kannalta uuden yliopistolain merkittävimpiä kysymyksiä on, miten niiden tehtävä julkisina, kaikkia kansalaisia palvelevina laitoksina soveltuu itsenäisten yliopistojen konseptiin. Strategiakaudella Jyväskylän osalta merkittävin avaus Suomen yliopistoverkon tiivistämis-paineisiin on Yliopistoallianssi. Se antaa kirjastoillekin uusia mahdollisuuksia, joskin yliopistokirjastojen ja koko kirjastoverkon yhteistyö tuo tulevaisuudessakin merkittäviä synergiaetuja. Rakenteelliset muutokset vaikuttavat kirjaston tilasuunnitteluun, palvelurakenteseen ja henkilöstöön.

Henkilöstö:

Strategiakaudella merkittävä osa kirjaston henkilöstöstä vaihtuu eläköitymisen vuoksi. Tämä asettaa haasteita tietämyksen siirrolle, työjärjestelyille ja organisaatiokulttuurille, mutta luo myös mahdollisuuksia kirjaston kehittämiseksi. Haasteisiin vastataan suunnitelmallisella henkilöstöpolitiikalla: kirjastolle laaditaan erillinen, strategiakauden kattava henkilöstöstrategia sekä vuosittainen henkilöstösuunnitelma, joiden toteutumista seurataan.

Kaupallisuus:

Yliopistokirjastojen peruspalvelut pysyvät uuden yliopistolainkin jälkeen kansalaisille maksuttomina. Myös muilta osin palvelujen tuotteistamiselle ja myynnille voi olla rajoituksia. Kirjaston mahdollisuudet tuotteistaa ja myydä palvelujaan selvitetään strategiakaudella.

Ulkoistamista ja ostopalveluja käytetään hallitusti täydentämään kirjaston omaa tai kirjastoverkossa yhteistyössä tuotettua palvelutarjontaa. Sähköisten aineistojen lisensointi on jo pääosin ulkoistettu.

Kirjastojen kilpailuetu on tutkimuksen mukaan laatu, mutta kirjastoilla pitäisi olla merkittävämpi osuus käyttäjien informaatiohorisontissa. Kirjaston näkyvyyttä tulee lisätä ja mennä asiakkaiden pariin käyttäjälähtöisillä palveluilla.

LIITTEET:

Hankinta- ja kokoelmastrategia

Henkilöstöstrategia ja -suunnitelma

Viestintäsuunnitelma

Palvelun täydentyvä toimenpideohjelma